

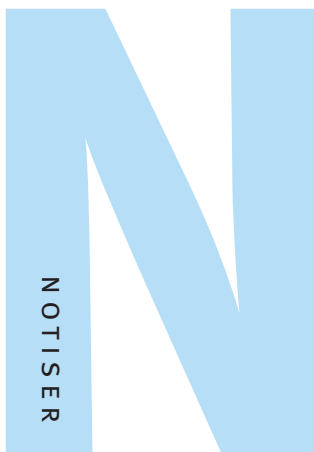
KORSAL I VÄRLDSKLASS

I år är det 110 år sedan Kungliga operan invigdes vid Gustav Adolfs torg i Stockholm. Statens fastighetsverk förvaltar byggnaden och har just avslutat projekteringen för att bygga om den tidigare snickeriverkstaden till ny repetitionslokal för Kungliga operans kör. Ambitionen med den nya korsalen, som beräknas stå klar sommaren 2009, är att den ska vara i världsklass.

Anledningen till att SFV bygger en ny korsal åt Kungliga operan är dels att kören vuxit ur den gamla lokalen, dels att akustiken inte anses vara tillräckligt bra.

För bästa möjliga placering av kören i den nya korsalen har man bland annat arbetat med olika utplaceringsmodeller. När allt är klart kommer upp emot 80 sångare att få plats i salen, som ligger på åttonde våningen i Operans södra del. I projektet ingår även nybyggnad av pausrum, kontorsrum och förrådsutrymmen.

SFV:s övergripande mål för Kungliga operan är att bevara, skydda och utveckla byggnadens kulturhistoriska värden samtidigt som Operan ska kunna bedriva sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt.

VÄRDEN UPP I RÖK

Omistliga kulturvärden går upp i rök eller skadas vid bränder och andra katastrofer. Vem påverkar vad som räddas? Slumpen ska inte avgöra om kulturarvet bevaras eller inte.

Därför har Riksantikvarieämbetet i samarbete med Statens fastighetsverk och en rad andra aktörer tagit fram en webbaserad handbok i katastrofberedskap. Boken är en hjälp i det förebyggande arbetet mot exempelvis bränder och vattenskador. Handboken vänder sig till ledare och säkerhetsansvariga vid museer, arkiv, bibliotek, kyrkor och till förvaltare av värdefulla samlingar och historiska byggnader.

Fokus ligger på riskanalys och ansvarsfördelning, med många konkreta tips, bilder och exempel från verkligheten. Handboken och dess checklistor kan laddas ner från Riksantikvarieämbetets hemsida www.raa.se/rvr.

VIKINGASKEPP FRÅN VISINGSÖ

Sedan tidigare delen av 1800-talet har det odlats ek på Visingsö i Vättern. Ursprungligen var träden ämnade som byggnadsmaterial för flottan, men då ekarna äntligen var leveransklara under slutet av 1900-talet, byggdes örlogsfartyg i helt andra material än ek. I oktober var det dock dags för några av träden att äntligen få bli båtbyggnadsvirke.

Båttypen som ska byggas är egentligen mycket äldre än ekarna. Träden som avverkades kommer att bli köl till en nybyggd replik av ett vikingaskepp.

Föreningen Vittfarne med dess eldsjäl Håkan Altröck fick tillstånd av Statens fastighetsverk att fälla ett par ekar på Visingsö. Ekarna är noga utvalda av föreningen då det inte är många träd som har de rätta måtten för att bli köl. Skeppets köl görs av ett träd i ett stycke och måste därför vara minst 12,5 meter långt, kvistfritt och lite lagom krokigt.

Skeppet som ska byggas ingår i föreningens vetenskapliga projekt Expedition Vinland. Det handlar om att utforska historien genom att följa spåren av vikingarnas seglingar till Nordamerika. När vikingaskeppet är byggt ska det navigeras och seglas från Sverige till Canada, på det sätt som vi i dag tror att vikingarna gjorde.

Statens fastighetsverk arbetar för att säkra ekarnas fortbestånd utifrån kulturhistoriska, ekologiska och upplevelsemässiga aspekter. I dag finns vandringsstigar genom ekskogarna, där man kan se gamla resliga 'skeppsträd' samsas om utrymmet med nyplanterade ekar. Ektimmer från Visingsö används numera till bland annat parkettgolv och whiskytonor och från och med nu även som köl till ett vikingaskepp.

SOLCELLER I KAIRO

Sedan en tid tillbaka har Statens fastighetsverk arbetat med att utrusta svenska ambassaden i Kairo, Egypten, med solceller. På taket finns numera 250 kvadratmeter solceller vilka väntas alstra cirka 37 000 kWh per år.

Vid sidan av solcellerna har sfv installerat en ny typ av armaturer på ambassaden. Energieffektiva T5-rör med sensorer läser numera av behovet av ljusstyrka inomhus, och genom att förse rummen med rörelsedetektorer släcks belysningen då ingen vistas där inne.

– I ett land där el produceras på miljömässigt sämsta tänkbara sätt känns det bra att kunna bidra med en god miljöåtgärd. För sfv är miljö en prioriterad fråga och något vi ofta diskuterar med vår hyresgäst ud, säger Berit Nilsson, fastighetschef Utrikes på Statens fastighetsverk.

Genom solcellerna räknar sfv med att kunna spara en betydande del av den totala elkostnaden på ambassaden. Överskottet av den elenergi som solcellerna ger kommer att skänkas till det allmänna elnätet.

– Installationen av solceller i Kairo är ett bra exempel på en energisparande åtgärd och kommer att följas av många miljörelaterade aktiviteter runt om i världen där Sverige äger fastigheter, säger Berit Nilsson.

Sfv:s miljömål utgår från de nationella miljömål som riksdagen antog i slutet av 90-talet och innebär bland annat att fossila bränsle fasas ut som energikälla, att miljöskadliga ämnen ersätts samt att radoninventering och sanering pågår kontinuerligt. Inom området skog och jordbruk fortsätter sfv att fokusera på att öka andelen hävdad mark och naturvårdsbränning.

LÅNGA RADEN BLIR HOTELL

Om drygt ett år får Stockholm ett nytt hotell i en unik miljö. Då öppnas dörrarna till Hotel Skeppsholmen i Långa raden på Skeppsholmen. Hotellet kommer att drivas av Nobis AB och är en del i Statens fastighetsverks vision om en mer levande och välkomnande holme.

Långa raden, eller Östra och Västra boställshuset som byggnaderna heter officiellt, ligger bredvid varandra snett nedanför Moderna museet på Skeppsholmen. Att de kallas Långa raden är naturligt då de tillsammans bildar en iögonfallande lång byggnad.

Byggnaderna, som renoveras varsamt, får bland annat nya el- och rörledningar. Dagens krav på tillgänglighet innebär att nya hissar installeras och material som kalksten, trä och puts har valts för att skapa rätt känsla.

– Läget på Skeppsholmen och det spännande mötet mellan den historiska byggnaden och den moderna designen gör det här hotellet unikt, säger Ralf Thalén på Nobis, projektansvarig för Hotel Skeppsholmen. Hotellet blir ett attraktivt tillskott i Nobiskoncernen där vi tar med oss det bästa från våra tidigare varumärken – hemma-hos-känslan och den personliga charmen från Hotel J och de kulinariska traditionerna från Operakällaren till exempel.

Bakom Hotel Skeppsholmens ombyggnad och inredning står Erséus Arkitekter AB genom Peter Erséus/Gunhild Skoog Jägbeck samt Claesson Koivisto Rune. Tillsammans har de utgått från kvaliteterna i de gamla byggnaderna och skickligt adderat de moderna inslagen.

SKYDDSNÄT PÅ SLOTTET

Sandstenen på Stockholms slotts fasader vittrar sönder mycket snabbare än vad som tidigare varit känt och vid några tillfällen har större stenblock fallit ned. Sedan en tid utreds behoven av upprustning men nu anser Statens fastighetsverk att det inte längre går att vänta på att utredningen ska bli färdig. De omedelbara riskerna för personskador är för stora och under hösten sattes skyddsnät upp på slottets södra och västra fasader samt på flyglarnas gavlar mot Skeppsbron.

Stockholms slotts fasader är till stora delar täckta med sandsten. Ända sedan slottet uppfördes på 1700-talet har sandstensvitreringen varit ett problem, något som accelererat efter att stenen skrapades ren från oljefärg vid en restaurering på 1890-talet.

I våras inledde Statens fastighetsverk en omfattande studie för att kunna upprätta en långsiktig underhållsplan för de kommande 50 åren. Nu visar det sig tydligt att den gotländska sandstenen, som pryder alla fasaderna, är i ännu sämre skick än man tidigare befärat. Många stenar har spruckit och delar av dem är lösa. I flera fall har delar av fasadstenarna fallit ner på marken.

Näten på fasaderna innebär att slottet förblir lika tillgängligt som tidigare för stockholmare och turister men att fasadarkitekturen tyvärr inte kan upplevas på samma sätt.

Den pågående undersökningen beräknas vara klar i februari 2009. Den kommer att visa vilka åtgärder som behövs, vilka resurser som krävs och hur en realistisk tidsplan ser ut. Redan i dag är

det tydligt att insatserna kommer att bli omfattande och sträcka sig över många år.

Undersökningen kommer att resultera i en långsiktig restaureringsplan för Stockholms slotts fasader där de komplexa tekniska, arkitektoniska, antikvariska, ekonomiska och logistiska förutsättningarna tydliggörs. De åtgärder sfv tvingats genomföra nu belyser hur stora och akuta restaureringsbehoven är.

